

Tokiko Agenda 21eko Foroaren tailerraren akta

2015eko azaroaren 12an, 18:30etik 20:20ra, Legazpiko udaletxeko Batzar Aretoan.

Legazpin hiri-hondakinei buruz
hitz egiten

Gaurko Agenda 21eko Foroak Legazpiko hiri-hondakinak izan ditu hizpide. Eta helburu zehatzak izan ditugu.

Hau nahi izan dugu:

Gaurko
3 helburu

1. Legazpin hiri-hondakin mota desberdinen gaikako bilketaren eta haien sorreraren datu zehatzak ezagutzea;
2. Hobetzeko aukerak non dauden identifikatzea; eta
3. Gaikako bilketa-datuak eta berrerabilpena hobetzen joateko Udalak susta ditzakeen neurriak proposatzea.

Emaitza? Tailer interesgarria eta oso emankorra izan da.

- Datu pila jaso ditugu eta horiek errekonozimendua eta zorionak ematea merezi du: Legazpi eta legazpiarrok ondo egiten ari gara. Gero eta hiri-

hondakin gutxiago sortzen dugu eta, era berean, gora doa gaikako bilketa.

- Hobe ditzakegun alderdiak eta portaerak partekatu eta jarri ditugu agerian.
- Eta Agenda 21eko Foroak horretan lagundu nahi duela eta horretarako borondatea eta konpromisoa duela ikusi dugu.

Ikus dezagun, segidan, nola joan den gaurko tailerra.

■ Nortzuk? Parte hartu duen taldea

30 pertsona,
13 emakumezko
eta 17 gizonezko,

Talde handia, anitza eta gaia ezagutzen duena eta gai horretan interesa duena. Hauek izan dira parte hartzaileak:

Legazpiko Agenda 21 de Legazpi

Guztion parte hartzearekin, iraunkortasunaren bidean

Mª Jose Cantero – Arantza Arizmendi – Lucia Areizaga – Mª Cruz Lizarazu – Montse Vallejo – Manuel Fernández (Nagusilan) – Pilar Makibar – Rosa Makibar – Rafael Gomez (Buskabaso) - Jose Luis Cid – Floren Gutierrez – Iñigo Imaz (zinegotzia) – Elvira Goñi – Iñaki Mauleon (Domingo Agirre eskola) – Roberto Alonso (zinegotzia) – Edurne Huesa (Legazpiko Ingurugela) – Bittor Puente (LAB) – Alberto Bezunarte (zinegotzia) – Igor Urrate – Xabier Baztarrika (Buskabaso) – Oscar Valbuena (zinegotzia) – Kepa Urzelai (zinegotzia) – Juan Carlos Agirre – Juan Pedro Agirre – Josu Saez de Nanclares – Koldobike Olabide (alkatea) - Eric Galvez (zinegotzia) - Inma Hernandez (Industria, merkataritza, turismo eta ingurumen zerbitzuko teknikaria) – Iciar Montejo eta Zorione Aierbe (Prometea), tailerra dinamizatzeko lanetan.

Eskerrik asko guztioi!

■ Berriak

Agenda 21eko Foroaren tailerretan egiten ohi dugunez, lehenengo minutuetan azkeneko berriak azaldu dira eta oraingoan berri horiek eguneko aztergaiarekin dute zerikusia: hondakinak.

Horrela, Inma Hernandez industria, merkataritza, turismo eta ingurumen teknikariak laster –azaroaren 21etik 29ra– Legazpin eta eskualdean, **hondakinen prebentziorako Europako Astearen** barruan burutuko diren bi ekintzen berri eman digu.

2 berri:

1. “Etxeko Ura” kanpainaren sustapena

Azkeneko urtean, kanpaina honen barruan kanilako ura eskaintzen dute eskualdeko 24 jatorriko euren eguneko menuarekin. Ekimenaren helburua hirukoitza da:

- Kanilako uraren kalitatea agerian jartzea.
- Plastikozko botilek sortzen duten ingurumen-inpaktua murriztea.
- Kontsumo arduratsuagoa sustatzeko ohituren aldaketa bultzatzea.

Datozen asteetan ekimen berriekin osatuko da kanpaina; horrela, adibidez, uraren gaineko galdeketa egingo da edo iragarki bat zabalduko da Urola telebistan.

Legazpin 7 dira kanpaina honetan parte hartzen duten establezimenduak: Aitxuri – Katilu – Ibai-ondo – Mandiola – Mirandaola – Elizondo – Goierri.

2. Kontzientziazio kanpaina beirazko ontziak biltzearen gainean

Ecovidrio enpresaren eta Sasieta Mankomunitatearen eskutik, kanpaina hori kalean –Euskal Herria plazan– burutuko da azaroaren 27an. Hauek dira helburuak:

- Gaika bilduko diren beirazko ontzien kantitatea eta kalitatea gehitzea.
- Herritarrek izan ditzaketen zalantzak argitzea, haiengandik gertu egonda eta erantzuteko prestutasuna azalduz.

■ Eguneko gaia: hiri-hondakinak Legazpin

Abiapunturako hainbat datu

Hasteko, Legazpin hiri-hondakinaren sorreraren gaineko eguneko egoera eta hiri-hondakinaren sorreraren eta gaikako bilketaren bilakaera islatzen dituzten datu batzuk eman dira ezagutzera. Informazio hori Sasieta Mankomunitateak osatu eta eskaini digu eta honako loturetan ikus daitezke: <http://www.legazpi.eus/es/bizi-2/residuos/resultados> (Legazpiko Udalaren webgunea) eta <http://www.sasieta.eus/euskara/mankomunitatea/datuak> (Sasieta Mankomunitatea).

Laburbilduz:

Hiri-hondakinak
Legazpin
DATU ADIERAZGARRIAK

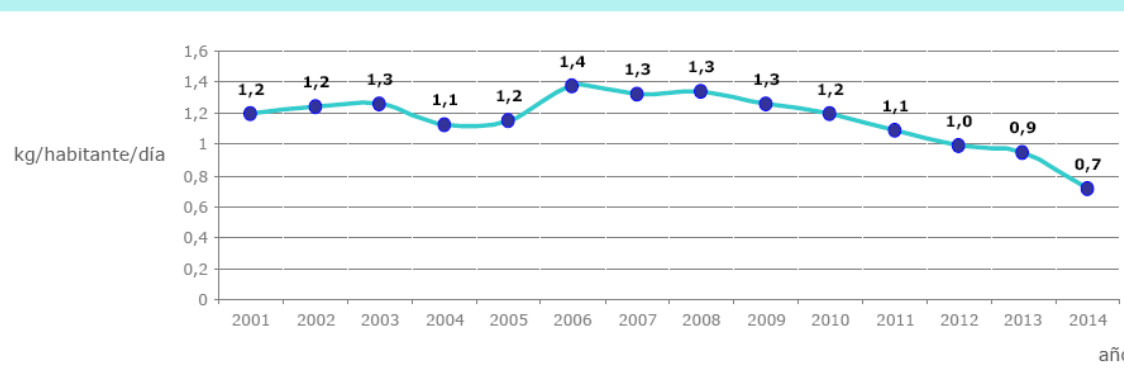
Sortze datuak:

- 2014an legazpiar bakoitzak, batzaz beste, 0,7 kilo hiri-hondakin sortu zituen.
- Bilakaera positiboa da, azkeneko urteetan gero eta hiri-hondakin gutxiago sortu baita.

Generación de residuos urbanos por habitante y día

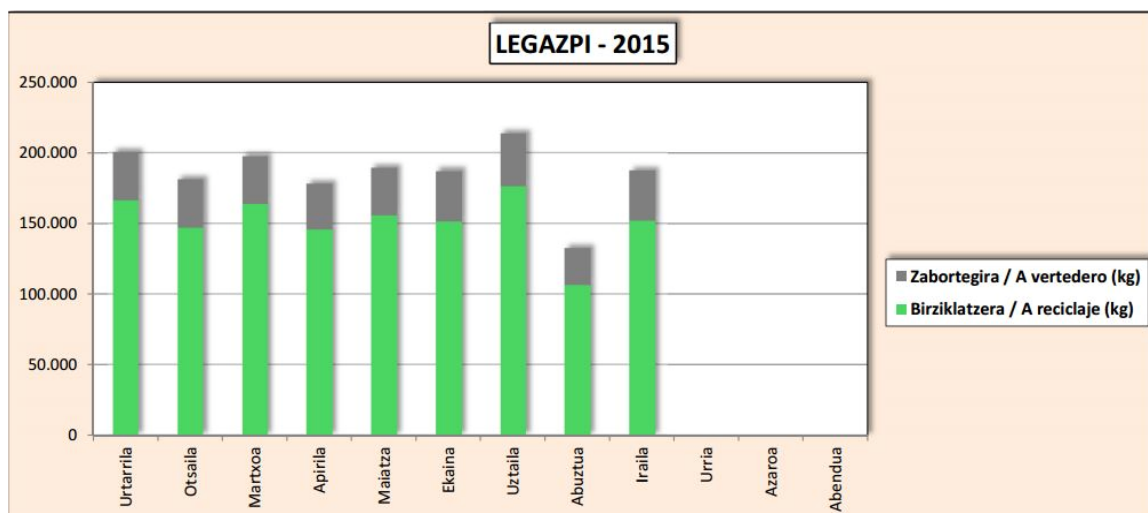
Definición: Generación de residuos urbanos por habitante y día

Tendencia deseada: DISMINUCIÓN

Gaikako bilketaren datuak:

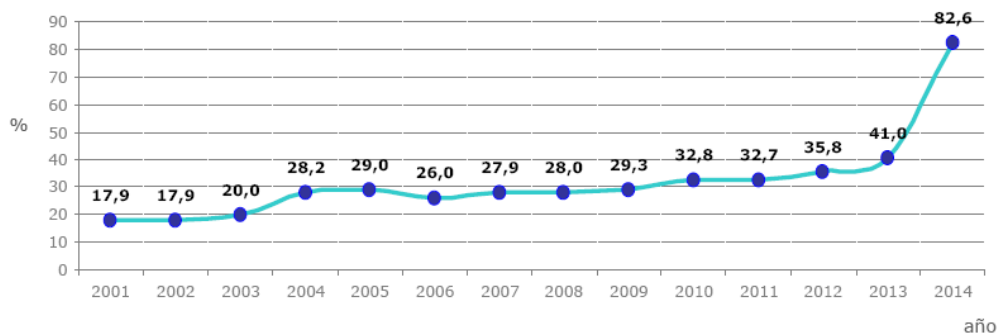
- Datuak eta bilakaera positiboak dira: 2015ean, sortutako hiri-hondakin guztietatik, % 82 gutxi gorabehera gaika jaso da, ondoren birziklatzeko; beraz, hondakinen % 18 inguru – errefusa– bukatzen du zabortegian.
- Hondakin-motaren arabera: sortutako hondakinen 100 kilo bakoitzeko,
  - 18 kilo errefusa da.
  - Gaika jasotako 82 kiloak honela banatzen dira:
    - Beira: 13 kilo
    - Papera-kartoia: 17 kilo
    - Ontzi arinak: 14 kilo
    - Organikoa: 35 kilo
    - Erabilitako arropa: 2 kilo
    - Olio: kilo bat baino gutxiago
- Gaika jasotako % 82a, asko da ala gutxi da? Mankomunitatean gaikako bilketaren batz bestekoa % 59 da. Bestalde, Gipuzkoako hiri-hondakinak kudeatzeko Plan Integralak lortu beharreko helburuak hauek direla jasotzen du: 2016an % 60 eta 2020an % 75. Aldiz, Eusko Jaurlaritzaren planean 2020an % 75eko gaikako bilketa lortzea proposatu da.

Gestión de residuos: reciclaje y recogida selectiva

Definición: Porcentaje de residuos que se reciclan

Tendencia deseada: AUMENTO

Eskainitako informazioak **ekarpen interesgarriak sorrarazi ditu taldean**. Hona hemen ekarpen horiek:

Nola baloratzen ditugu datuak?

- "Interesgarria izango litzateke Sasieta Mankomunitateari eskualdean sortzen diren hiri-hondakinen sorreraren **bilakaera datuak** eskatzea; horrela, alderatu egin dezakegu Legazpin antzematen den beheranzko joera eskualdean gertatzen denarekin."
- "Egiantan, organikoaren berreskurapen-datuak gaikako bilteta datuak baino hobetoak dira; izan ere, hor ez da Legazpin -banaka edo taldeka- **konpost bihurtzen den organikoa** sartzen eta, beraz, organiko hori ez da gaika biltzeko zirkuituan sartzen".
- "Zalantza bat: ECOVIDRIO enpresak egingo duen eta "berriak" atalean azaldu den kanpainarekin jarraituz, egin al da **ontzi arinen gaineko kanpaina espezifikoaren bat?**" Udaletik behintzat ez dela egin erantzun da.

Hausnartzea eta talde lana

Behin datuak ezagutu eta gero, galdera horiek hausnarketa eragin dute taldean eta Agenda 21eko Foroaren talde lanean:

Hausnarketarako
eta talde
lanerako
galderak

- Hondakinak bereizteko eta gaika biltzeko arduran hobetzen jarraitzeko:
  - i. Zure esperientziatik abiatuta, zein hondakin-motek dute hobetzeko tarte handiagoa?
  - ii. Hondakin-mota horietan, zer neurri har daitezke udaletxean eraginkorrak izan daitezkeenak?
  - iii. Pentsa norbaitek oraindik ez duela behar bezala bereizten: zer neurri har ditzake Udalak hobeto egin dezan laguntzeko?
- Etxean berrerabilpena handitzeko helburuarekin:
  - i. Lagungarriak izan daitezkeen zer neurri har ditzake Udalak?
- Hobetzeko aukera nagusiak non dauden azter daiteke; eta
- Gaikako bilketaren datuak hobetzeko eta berrerabilpena sustatzeko Udalak bultzatzen ditzakeen neurriak proposa daitezke.

Horrela, urratsez urrats aurrera egin dugu: norbanakoaren esperientziatik abiatuta eta, hortik, Udalak bultzatzen ditzakeen neurriak proposatzera, hondakinaren **4 eginbeharretan aurrera egiten jarraitzeko: murriztu, berrerabili, berreskuratu, birziklatu.**

Segidan talde lanak eman duena ikusiko dugu.

Bereizte-lanetan eta gaikako bilketan hobetzen jarraitzeko:

i. Zure/zuen esperientziatik abiatuta, **¿zein hondakin-motek dute hobetzeko tarte handiagoa?**

Taldearen iritziz, eta datu oso onak ditugula aintzat hartuta, **hobetzeko aukera** hauek ikusten dira:

Taldearen
iritzia:

- **Batik bat ontzi arinetan hobetu daiteke.**
  - Oraindik handiak dira zalantzak, adibidez ontzi mota hauekin: zer egin behar da ontzi mistoekin (plastikoa eta beste material batzuk nahastuta dituztenak); plastiko-mota desberdinekin; jostailuekin,.... Zalantzaren aurrean, batzuetan errefusera botatzen ditugu horiek.
  - Gaika biltzen den kalitateari dagokionez: zein da errefusatutako portzentajea? Bereizten duguna, ondo bereizten al dugu?
  - Gogoratu beharra: batik bat adineko pertsoneri, edukiontzi horian zer sartu behar den aldian-aldian gogora ekartzea komeni da.
- **Errefusean ere -birziklatu ezin dena- hobetu daiteke.**
  - Oraindik bereizten ez duen eta dena nahastuta botatzen duen jendea dago -orain arte lurrean utzitako poltsetan-.
- **Garbigunearen erabilera eta traste handien asteroko bilketa ere hobetu daiteke.**
  - Jendeak oraindik ez du oso garbi zer eraman daitekeen garbigunera; gainera, ondo egongo litzateke zerbitzu hori zabaltzea.
  - Traste handiak astero jasotzeko egiten den bilketari dagokionez, badaude zerbitzu hori gaizki erabiltzen duten pertsonak; adibidez, atera behar ez denean ateratzen dira gauzak,.....

Horrezaz gain, beste hondakin-moteki buruz dauden zalantza zehatzak eta ekarpenak partekatu ditugu:

- **Papera eta kartoia**
  - Zalantzak sortzen dira eta sarritan ez dakigu beste material batzuekin nahastuta -plastikoarekin adibidez- datozen paper eta kartoiekin zer egin.
  - Eta zenbaitetan jokabide desagokiak antzematen dira; adibidez, batzuk papera eta kartoia edukiontzi urdinean uzten dute baina plastikozko poltsa batean sartuta.

- **Beira**

- Zalantza: Utzi daiteke botila bere kortxoarekin? (Erantzuna: hobe kentzea, tratamendu-lantegian ez dutelako horiek kentzeko sistemarik).

- **Erabilitako arropa**

- Zalantzak: Utzi daitezke erabilitako sukaldeko trapuak? Eta oinetako zaharrak? Erantzuna: bai.

- **Erabilitako olioia**

- Zalantza: Zer egin erabilitako olioaren hondarrek? Erantzuna: harraskatik ez da oliorik bota behar; beti pote batera eta, hortik, edukiontzira.

Oro har,

- Zalantza: herrian zein da lortu beharko genukeen **gaikako bilketaren balio optimoa**? Edo beste modu batera esanda, sortzen denetik zenbat da, bai edo bai, errefusa?

ii. Horren haritik, **¿ze neurri har ditzake Udalak zuentzat erabilgarriak izan daitezkeenak?**

- **Sentsibilizazioa eta komunikazioa:**

- Ekarpengune bakoitzean **informazio kartelak** jar daitezke Sasietako gidarekin: "edukiontzi bakoitzean zer utzi behar den argituz". Eta telefono-zenbaki bat eman daiteke zalantzak argitzeko.
- **Astero ostegunetan** egiten den **bilketa bereziari buruz kartelak** jar daitezke, zerbitzu hori behar bezala erabil dadila bultzatzeko.
- **Aldian-aldian sentsibilizazio kanpainak** egin daitezke, ondo bereizteko argibideak emateaz gain, kate osoaren berri emango dutenak: hondakin horiek non eta nola sortzen diren, sorburuan bereiztearen garrantzia, edukiontzian utzi eta gero hondakinekin zer gertatzen den, Udalarari horrek ekartzen dion kostua... "Mito" askorekin bukatu behar da.

Lehentasunezko hondakin-motak:

- Ontziak
- Iraungitako botikak
- Produktu arriskutsuak –eta garbiguneraren funtzioa-
- Paperezko mukizapiak eta paper-zapi bustiak

Formatu eta euskarri desberdinetan: kalean, Urola telebistan, gaiari buruzko filmak eskainiz...

Propuestas
del grupo

- Hondakinen gaineko **prestakuntza-talde bereziak** sor daitezke. Auzoka antola daitezke edo kolektibo bereziei zuzendutakoak –adineko pertsonak,...–. Horrela, adineko pertsonen sistema nola erabiltzen den eta nola egin behar duten adierazi behar zaie sarritan.
- Udalak, ontziak egiten dituztenei ontzi hori zein edukiontzian utzi behar den ontzian bertan adieraz dezatela eska diezaieke, horretarako erraz ulertzeko moduko piktogramak erabiliz.
- **Enpresetan:**
  - Enprekin lan espezifikoa egin daiteke, haien lantegietan sortzen diren hiri-hondakinak behar bezala bereiz ditzatela bultzatzeko.
- **Garbigunea:**
  - Garbiguneak eskaintzen duen zerbitzua zabaldu egin daiteke, udalerrian bertan **bi garbigune txiki** sortuz. Debagoienan badago horrelako esperientziaren bat. Legazpin, industrialdean badago horretarako egokia den gunea.
- **Edukiontzien sistema eta txartelak:**
  - **Txartelak** –organikoaren edukiontzia eta errefusarena– **bateratzeko aukera** azter daiteke, haien erabilera errazteko.
  - Ba al dago aukerarik edukiontzia **egokitzeko** minusbaliotasunen bat duten pertsonen erabil ditzaten?
- **Bereizten denaren kalitatea ezagutu:**
  - Hondakin-mota bakoitzetik jasotzen dena azter daiteke bereizi denaren kalitatea ezagutzeko eta, horrekin, **errefusatutakoaren indizea** ezagut daiteke; hau da, hondakin-mota bakoitzeko modu okerrean utzitako hondakinak ezagutuko ditugu.

iii. Azkenik, pentsa **norbaitek oraindik ez duela behar bezala bereizten: zer neurri har ditzake Udalak** aurrerantzean hobeto egin dezan laguntzeko?

Taldean bildu diren iritzien arabera,

- **Errefusa da gakoa eta hari erreparatu behar zaio**, oraindik dena nahastuta botatzen duen jendea dagoelako eta “ez da ezer gertatzen”.
- Beraz, **erronka identifikatzea eta bereiztea lortzea da:**
  - Ongi bereizten dutenei eta errefusa gehien murrizten dutenei, modu batera edo bestera hobariak eskaintzeko.

Taldearen
proposamena

- Gaizki egiten dutenak zigortzeko eta jokabide hori alda dezatela lortzeko.
- **Nola?** Ideia batzuk:
  - Ondo eta gaizki egiten dutenen artean bereizteko:
    - o Ontzi txikien sistemarekin aukera dago horretarako.
    - o Edukiontzien kasuan, zehaztu egin beharko da nola egin, kontrol bat eramatea ezinbestekoa delako: ordaindu beharreko banan-banako eta barra-kodea izango duten poltsekin? Presio kanpaina eginez, Udaletik ohartarazteko eskutitza bidaliz? (Zaila ikusten da).
  - Hobariak emateko eta/edo zigortzeko:
    - o Bereiztea posible izango balitz, **banan-banako hondakin-tasa** bat planteatu zitekeen, gastu orokorreko atal batekin eta beste atal bat aldatzeko, sortutako errefusaren edo hondakin-mota bakoitzean sortutako errefusaren arabera. Gaur egungo urtasaren parekoa izango litzateke, gutxien kontsumitzen duenari hobaria ematea lehenesten duena.

Helburua, etxean berrerabilpena handitzea denean:

- **Udalak ze neurri har ditzake,** lagungarriak izan daitezkeenak?

Agenda 21eko Foroak katearen hasierarako proposamenak edo har daitezkeen konponbideak lehenesten ditu, helburu nagusia hondakinak murriztea baita:

- **Sorburuan murriztea:**
  - Udalak ekoizpen prozesuetan **ontzi gutxiago sor** dadila bultzatzeko ahalegina egin dezala.
  - **Protesta ekintzak** egin daitezke, beharrezkoak ez diren ontzien bolumena agerian utziz –supermerkatuetan egin diren kanpainen antzera, bilgarriak eta ontziak bertan kenduz eta bertan utziz.
- **Berrerabilpena:**
  - **Konpost egitearena** biziki sustatzea –banaka edo taldean-.
  - Artikuluak **konpontzeko tailerrak** jartzeko formulak aztertzea; beste herrialde batzuetan berrikuntza sozialaren adibideak daude.
  - Bultza al daiteke **ontziak itzultzea**? Lehen egiten genuen eta herrialde askotan emaitza onekin mantentzen da jokabide hori.
  - Adibide interesgarri bat: Noain-Elortzibarren urtero antolatzen den "Zacatín" izeneko ekimena. Dirurik gabeko **trukeko azoka**

Taldearen
proposamenak

da; bertan, nahi duenak etxean dituen eta erabiltzen ez dituen gauzak utzi ditzake edo behar dituenak hartu.

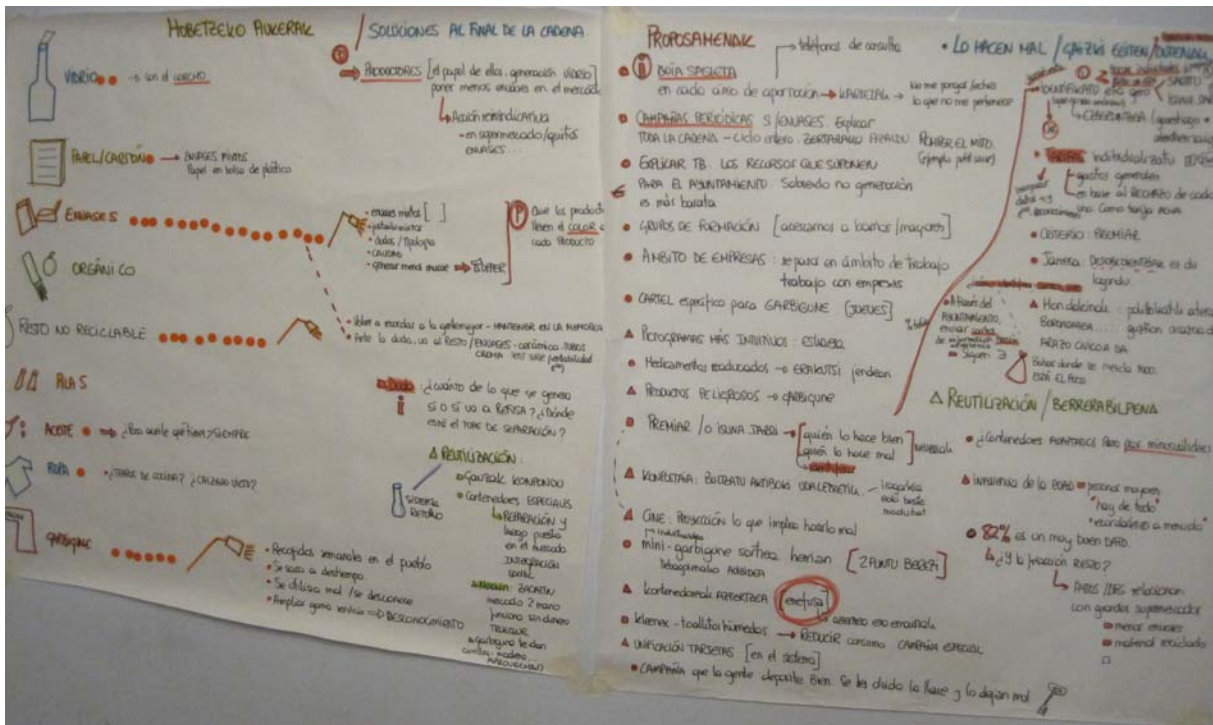
- **Edukiontzi bereziak** jartzea, hondakin zehatzak bertan uzteko, garbigunera joan beharrik gabe. CDak adibidez.

Jaso ditugun ideia eta proposamen guzti horiei azken gogoeta garrantzitsuak gehituko dizkiegu:

Taldearen gogoetak

- "Hondakinak modu egokian murriztea eta kudeatzea norberaren borondatearen baitan dago; **gizalege eta heziketa kontua da**. Horren haritik, azkeneko hilabetetan desobedientziarako izandako deiek ez dute lagundu."
- "Bereizi egin behar ditugu hondakinak eta politika; helburu partekatuekin jokatu behar dugu."

Eta gogoeta horiekin osatzen dugu Agenda 21eko Foroan partekatu dugun ibilbidea eta solasaldia. Hona hemen nola geratu den hori islatuta:

Lan bikaina!

Legazpiko Agenda 21 de Legazpi

Guztion parte hartzearekin, iraunkortasunaren bidean

■ Eta bukatzeko, eskerrik asko!

Gustura eta pozik goaz helburua bete dugulako.

Legazpin hiri-hondakinak murrizteko eta modu egokian kudeatzeko lanekin jarraitzeko konpromiso partekatutik abiatuta, hobetu daitezkeen alderdiak antzeman ditugu elkarrekin eta zehatzago aztertu eta findu beharko diren proposamenak jaso ditugu.

Eskerrik asko, atsegina izan da! Datorren abenduaren 10ean, 2015eko azkeneko tailerra egingo dugu eta zain izango gaituzue.

Ordura arte, ongi izan!

Mila, mila esker!